

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 361/09-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. novembra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. J. E., Holandsko, zastúpeného advokátom JUDr. J. H., K., ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru v M. v trestnom konaní vedenom pod ČVS: OUV-559/10-MI-1998 a postupom Okresnej prokuratúry v M. v konaní vedenom pod sp. zn. Pv 430/04, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. J. E. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. júla 2009 doručená sťažnosť Ing. J. E. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného riaditeľstva

Policajného zboru v M. (ďalej len „okresné riaditeľstvo PZ“) v trestnom konaní vedenom pod ČVS: OUV-559/10-MI-1998 a postupom Okresnej prokuratúry v M. (ďalej len „okresná prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. Pv 430/04.

2. Sťažovateľ v sťažnosti v podstatnom uviedol, že je obvinený z trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 224 ods. 1 a 2 Trestného zákona, pričom obvinenie mu bolo vznesené uznesením vyšetrovateľa okresného riaditeľstva PZ ešte 20. augusta 1998. Rozsudkom Okresného súdu Michalovce sp. zn. 1 T 62/2004 z 22. septembra 2004 bol uznaný za vinného z trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 224 ods. 1 a 2 Trestného zákona a bol mu uložený trest odňatia slobody v trvaní 10 mesiacov s podmieneným odkladom jeho výkonu a určením skúšobnej doby 14 mesiacov. Na odvolanie sťažovateľa Krajský súd v Košiciach uznesením sp. zn. 6 To 6/2006 z 29. marca 2006 zrušil napadnutý rozsudok Okresného súdu Michalovce a vrátil vec okresnému prokurátorovi na došetrenie. Po vrátení veci do prípravného konania v roku 2006 boli podľa sťažovateľa vykonané len dva procesné úkony v roku 2008 (výsluch znalca a výsluch svedkyne – poškodenej). Následne bolo uznesením okresného riaditeľstva PZ z 28. novembra 2008 trestné stíhanie prerušené z dôvodu, že pre neprítomnosť sťažovateľa (obvineného) nemožno vec náležite objasniť.

Sťažovateľ ďalej poukázal na skutočnosť, že v priebehu prípravného konania bola jeho trestná vec postúpená do Holandska, a tam bola právoplatne skončená rozhodnutím Okresnej prokuratúry v H. č. k. 15-050272-01 zo 4. septembra 2001, ktorým bolo trestné stíhanie proti nemu zastavené z dôvodu nedostatku zákonných dôkazov. V tejto súvislosti sťažovateľ poukázal na to, že justičné orgány Slovenskej republiky napriek tomu odmietajú rešpektovať zásadu „ne bis in idem“ a trestné stíhanie proti nemu do dňa podania sťažnosti nebolo právoplatne skončené.

3. Za zásah do svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov považuje skutočnosť, že trestné stíhanie proti nemu trvá už jedenásty rok a stále je v štádiu prípravného konania. Tvrdí, že od počiatku popiera svoje zavinenie na dopravenej nehode, že je nevinný a dlhé roky trvajúce trestné stíhanie veľmi zle vplýva

na jeho psychický stav, rodinný život a dotýka sa aj jeho pracovného a podnikateľského zázemia.

4. Ďalej sťažovateľ uviedol, že sťažnosť na prietahy v jeho trestnej veci už podal 5. decembra 2008 okresnému riaditeľstvu PZ, ako aj okresnej prokuratúre. Podľa jeho tvrdení do dňa podania sťažnosti na ústavnom súde žiadnu odpoveď ani stanovisko od okresného riaditeľstva PZ ani do okresnej prokuratúry nedostal.

5. V petite sťažnosti sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného riaditeľstva PZ a postupom okresnej prokuratúry v trestnom konaní vedenom proti nemu bolo porušené. Ďalej žiada, aby ústavný súd prikázal okresnému riaditeľstvu PZ v jeho trestnej veci ďalej konať bez zbytočných prietahov a uplatnil si aj nárok na primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000 € a nárok na náhradu trov konania.

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy má každý právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Cieľom predbežného prerokovania každého návrhu (vrátane sťažnosti namietajúcej porušenie základných práv a slobôd podľa ústavy) je rozhodnúť o prijatí návrhu na ďalšie konanie alebo o jeho odmietnutí, a teda vylúčení z ďalšieho konania pred ústavným súdom zo zákonom ustanovených dôvodov. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúmal, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Podstatou sťažnosti sú namietané zbytočné prietahy v postupe okresného riaditeľstva PZ a okresnej prokuratúry v trestnej veci sťažovateľa. K tomu ústavný súd uvádza:

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti namietajúcej porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov ústavný súd vždy skúma, či sťažovateľ využil v súlade s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde všetky právne prostriedky na ochranu týchto práv.

9. Z obsahu sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľ podal sťažnosť na prietahy v konaní 5. decembra 2008, ktorá bola (obsahovo totožná) odoslaná okresnému riaditeľstvu PZ, ako aj okresnej prokuratúre. Podľa tvrdení sťažovateľa do dňa podania sťažnosti na ústavnom súde (teda viac ako sedem mesiacov) odpoveď nedostal. Predmetnú žiadosť z hľadiska platnej právnej úpravy ústavný súd považoval za žiadosť obvineného o preskúmanie postupu policajta podľa § 210 Trestného poriadku, ktorou sa sťažovateľ ako obvinený domáhal odstránenia prietahov v konaní a ktorú bol dozorujúci prokurátor povinný preskúmať a o výsledku sťažovateľa upovedomiť.

10. Skutočnosť, že sťažovateľ využil svoje procesné právo a požiadal dozorujúceho prokurátora podľa § 210 Trestného poriadku o preskúmanie postupu policajta z hľadiska tvrdených zbytočných prietahov v jeho trestnom stíhaní, však ešte neznamená, že pred podaním ústavnej sťažnosti vyčerpal všetky právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje a na ktorých použitie bol oprávnený podľa osobitných predpisov. Týmto osobitným predpisom totiž nie je len Trestný poriadok, ale aj zákon č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“).

Podľa § 31 ods. 1 zákona o prokuratúre prokurátor preskúmava zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, prokurátorov, vyšetrovateľov, policajných orgánov a súdov v rozsahu vymedzenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány.

Podľa § 35 ods. 1 zákona o prokuratúre je prokurátor pri vybavovaní podnetu povinný prešetriť všetky okolnosti rozhodné na posúdenie, či došlo k porušeniu zákona alebo iného všeobecne záväzného právneho predpisu, či sú splnené podmienky na podanie návrhu na začatie konania pred súdom alebo na podanie opravného prostriedku, či môže vstúpiť do už začatého konania pred súdom alebo vykonať iné opatrenia, na ktorých vykonanie je podľa zákona oprávnený.

Podľa § 35 ods. 2 zákona o prokuratúre prokurátor posudzuje podnet podľa obsahu, pričom prihliada na všetky skutočnosti, ktoré počas prešetrovania vyšli najavo.

Podľa § 35 ods. 3 zákona o prokuratúre ak prokurátor zistí, že podnet je dôvodný, vykoná opatrenia na odstránenie porušenia zákona a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov podľa tohto zákona alebo podľa osobitných predpisov.

Podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre môže podávateľ podnetu žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor (§ 54 ods. 2 zákona o prokuratúre).

Podľa § 6 ods. 1 písm. a) a b) zákona o prokuratúre je nadriadený prokurátor oprávnený vydať podriadenému prokurátorovi pokyn, ako má postupovať v konaní a pri plnení úloh, prípadne vykonať úkony podriadeného prokurátora alebo rozhodnúť, že ich vykoná iný podriadený prokurátor.

11. Z uvedeného vyplýva, že zákon o prokuratúre poskytuje sťažovateľovi účinný právny prostriedok nápravy – podnet a tiež opakovaný podnet (podľa § 31 až § 36 zákona o prokuratúre), ktorým sa mohol domáhať preskúmania zákonnosti postupu okresnej prokuratúry v predmetnej veci, pokiaľ napriek tomu, že žiadal o preskúmanie postupu policajta a žiadal aj o odstránenie priesťahov v trestnom konaní, neprijala efektívne a účinné opatrenia na zjednanie nápravy aj napriek oprávneniam vyplývajúcim jej z § 230 ods. 1 a 2 Trestného poriadku. Uvedený právny prostriedok umožňoval a stále umožňuje sťažovateľovi dosiahnuť účinnú nápravu vzhľadom na právomoc krajského prokurátora (prípadne následne generálneho prokurátora Slovenskej republiky) záväzným pokynom nariadiť prijatie efektívnych opatrení v predmetnej veci aj napriek doterajšiemu postupu okresnej prokuratúry, ak by na základe podnetu sťažovateľa dospeli k záveru, že tento postup okresnej prokuratúry bol v rozpore so zákonom (mutatis mutandis III. ÚS 261/05).

12. Sťažovateľ, ktorý namieta porušenie svojich základných práv zbytočnými priesťahmi zo strany orgánov činných v trestnom konaní v prípravnom konaní (pred podaním obžaloby, príp. po vrátení veci na došetrenie), je povinný pred podaním sťažnosti ústavnému súdu využiť všetky dostupné a účinné prostriedky nápravy, teda žiadať o preskúmanie postupu policajta a o odstránenie priesťahov vo vyšetrowaní (podľa § 210 Trestného poriadku), ako aj prostriedky podľa § 31 až § 36 zákona o prokuratúre, ak dozorujúci prokurátor nevykoná efektívne a účinné opatrenia na zjednanie nápravy

aj napriek oprávneniam vyplývajúcim mu z § 230 ods. 1 a 2 Trestného poriadku (uznesenie sp. zn. III. ÚS 365/04 z 8. decembra 2004 uverejnené v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky 2004, II. polrok, s. 1136).

13. Sťažovateľ zastúpený advokátom v sťažnosti nepreukázal a ani netvrdil, že by podal podnet alebo opakovaný podnet v zmysle § 31 až § 36 zákona o prokuratúre, ale obrátil sa priamo na ústavný súd, v dôsledku čoho bola jeho sťažnosť pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietnutá pre neprípustnosť (§ 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Odmietnutie tejto sťažnosti neznamená, že ústavný súd sa už v budúcnosti nebude môcť zaoberať prípadným porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v prebiehajúcim trestnom konaní, avšak iba za predpokladu splnenia všetkých ústavných a zákonných predpokladov a podmienok konania pred ústavným súdom vrátane preukázania, že sťažovateľ účinne využil iné právne prostriedky na ochranu svojich práv.

14. Keďže sťažnosť bola odmietnutá pre neprípustnosť, ústavný súd sa nezaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v sťažnosti (príkaz okresnému riaditeľstvu PZ ďalej konať bez zbytočných prierahov, žiadosť o primerané finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. novembra 2009